

VERJAARSGESCHENK door Hendrika Kuiper-Van Oordt

Lili geeft een partijtje en heeft al de meisjes van de klas gevraagd. Ook Koosje.

Lili woont in de Avenue, in een groot huis, en Koosje in de zijstraat, vlak bij. Al een maand of wat geleden is zij begonnen met Lili 's morgens geregeld af te halen voor school. Dan schelt zij aan, goed bijtijds, en gaat op de houten bank in de vestibule zitten wachten, want Lili is meestal aan den laten kant. Een enkele maal is 't omgekeerd, dan heeft Lili een vroege bui en gaat om Koos. Op 't oogenblik zou daar wel reden voor zijn, want er is bij Koos aan huis een attractie, de poes heeft kleintjes. De meisjes zijn al een keer of wat samen naar den zolder gegaan, waar dikke grijze Loeps haar twee kindertjes bakert: één zoo bont geplekt als een kalfje en één geheel wit. Dat mag bij de oude blijven en is voor Koosje bestemd, en voor 't bontje zullen ze probeeren een thuis te vinden — maar mooi is 't niet. „Valsch geteekend” noemt Koosjes vader het. Dat alles heeft Lili echter meer van hooren zeggen, dan van aanschouwing, want 't was nogal donker op den zolder en de meisjes mochten de poesjes niet uit den mand halen, omdat ze nog zoo bitter jong waren.

Nu, dezer dagen, staat alles in 't teeken van den verjaardag en 't partijtje. Koosje heeft met haar moeder en haar oudere zuster rijp beraad gepleegd, wat zij geven zal aan Lili. Lili is rijk: alles, letterlijk alles heeft zij. Als er op school in de klas of op de gang een fijn zakdoekje te vondeling ligt — dan is het er al z'n leven eentje, waar een L. op staat geborduurd. En zij bezit er zooveel, dat zij ze niet eens mist. Lili's vader weet niet wat het is om in de tram te zitten — dat komt zoo, als je eenmaal een auto hebt — en haar moeder, die niet altijd rijden mag van den dokter, omdat zij zoo corpulent wordt, torst buiten, waar zij staat of gaat, drie blauwvossen: twee om haar schouders geworpen en één als mof — een Diana gelijkt zij. Maar die stoute jageresse zou nooit met haar buit over de bergen zijn geschreden in zulk teeder schoeisel, op zulke angstig-smalle hakjes.

Wat het geval moeilijk maakt is, dat die chique meisjes op 't feest komen. Koosje is verreweg de eenvoudigste. Minnie en Erna en Sieglinde, die weten altijd nog iets te bedenken. En Sonja, niet te vergeten, Sonja, die verleden jaar voor Paschen een kunstigbewerkt chocolade-ei mee naar school heeft gebracht, een Paaschei waar wel de zwaarste Wyandotte-haan volwassen uit had kunnen geboren worden.

„Eau de Cologne” heeft Dien, Koosjes zuster, beslist. „Eau de Cologne kan je altijd geven. Daar heeft iedereen wat aan. En dan een mooi flacon-

netje, dat houdt zijn waarde. Dat kan ze dan altijd later nog 's laten vullen.”

Koosjes moeder deelt deze meening. Ze heeft in de Passage heele mooie fleschjes zien staan; niet goedkoop, nu ja, maar een meisje als Lili moet je wat goeds geven. Zij heeft aan haar man gevraagd of Koos 't uit haar spaarpot moet nemen, maar hij, die 't toch met hard werken moet verdienen, zegt: „wel nee, mensch, dat betaal ik, ik vind 't veels te aardig, dat zukke lui van de rijkdom Koos d'r bij vragen.”

Zij zijn gaan winkelen, Koosje en haar moeder. Ze hebben 't handig overlegd, op een middag, zonder Dien. Want zie je, Dien heeft wel een goed oordeel, maar ze moet beslist haar zin doordrijven. Als zij zegt: „hier koopen we”, dan mag je in een anderen winkel niet eens kijken wat er voor de glazen staat. En 't is Koosje toch, die 't moet geven.

Er waren meer boodschappen te doen, want moeder gaat natuurlijk niet iederen middag de stad in. Maar eer ze de sokken voor vader kochten, of 't nieuwe trekpotje, of de zeemenlap, wilden ze met Koosjes presentie slagen. En ze slaagden, boven verwachting. Ze vonden een fleschje, leuk! en origineel! 't Moet een lampje voorstellen; 't lampeglas, daar schenk je uit. 't Ballonnetje is los en kan er af, als bij een echte lamp. 't Is ook beste, sterke eau de cologne, die er in zit en 't kost juist den prijs, dien ze besteden mochten. Zoo'n aardig flaconnetje is het — zelfs Dien, die zich had voorgenomen spinnig te zijn, vond geen kritiek.

Nu zit Koosje bij Lili in de groote, verlichte kamer.

Zij is de eerste, maar zij was precies op den door Lili genoemden tijd gekomen. Zij heeft de presentetafel bewonderd. Wat heeft die Lili een massa gekregen, een gouden steekspeld, met pareltjes, van haar tante en veel geld van haar grootvader. 't Geschenk harer ouders staat uiteraard niet op de tafel, want 't is een fiets. Die is in de gang tentoongesteld en vangt daar de glimpen van 't bovenlicht op zijn nagelnieuw nikkel, straks zullen de binnenkomende meisjes, één voor één, zijn heldere bel even laten klinken.

Eerst heeft Koosje zich een beetje schuw gevoeld, want hier in den salon was ze nog nooit bij Lili geweest en o, 't is er zoo anders dan thuis. Maar ze is spoedig geheel op haar gemak gebracht. 't Is warm en behaaglijk in de kamer: Lili en zij zitten deftig ieder in een lage zachte stoel. Mijnheer heeft met de meisjes een vriendelijk grapje gemaakt en mevrouw is, vast vooraf, een kopje thee komen brengen. Koosje voelt zichzelf „Zondagsch” en netjes, zij gelooft dat haar haar goed zit en haar

nieuwe laarzen kraken feestelijk. Zij draagt haar blauw fluweelen jurk; die heeft lange mouwen en is niet ver open aan den hals, want dat ziet haar vader niet graag. Maar hij lijkt haar toch niet te donker of te saai, want haar lange witte kralen ketting fleurt erg op. En dan de groote ouderwetsche juweelen broche van moeder, eigenlijk van grootmoeder, die uit den boerenstand was en de broche voor Koosje had nagelaten. Mevrouw heeft zoeven die opgemerkt en 't een mooi antiek stuk genoemd. Van grootmoeder ook heeft zij 't snoertje granaatjes, die, tot een armband geregen, met een oud gouden slotje sluiten om haar pols, beneden den langen mouw.

Zij heeft haar pakje aan Lili overhandigd, die heeft er haar vriendelijk voor gedankt en de flacon neergezet, vóór op de tafel, onder de vaas met roode rozen. Nu gaat telkens de schel over en de kleine schel klinkt daarna bij den telkens herhaalden uitroep: „O zeg, staat daar je fiets al?” Dan komt er een vroolijk jong ding de kamer binnen, in 't wit, in 't lichtblauw, in 't lila, met luchtigen strik in 't losse haar.

Ieder geeft haar geschenk, er moet nog een tafeltje bij. Doozen bonbons, om van te droomen, en Fransche odeurs, als men daar een enkelen druppel van neemt is men zelf een wandelende bouquet. En postpapier, beslist te mooi om met inkt te beschrijven. En, de laatste, komt Sonja Groenteman binnen.

Als Sonja den salon intreedt lijkt er niets meer te glimmen, te glanzen of te schitteren, dan Sonja alleen. Sonja's vochtige, volle lippen blinken, 't wit van haar felle donkere oogen blinkt, zelfs de rug van haar gebogen neus glimt een weinig. Sonja is wel wat dik om zulke korte rokjes te dragen, zoo'n diepgaanden boot-hals en zulke onbeteekenende mouwtjes. Hel-roode zijde vloeit om haar mollig figuur en een lint als een vuurvlam laait uit haar Oostersche lokkenpracht. Als zij een paar jaar verder is, zal zij met een paar simpele blauwvossen niet eens meer tevreden zijn. Misschien is het dan wel mode, dat de dames ijsberen om den hals dragen, of een tijgervel.

Sonja leeft in de overtreffende trap. Zij moet akelig rijk zijn. Den dag nadat Lili's vader een auto kocht, kocht h  r vader twee groote en een kleintje, en zijn dochter had dat om vóór negenen al op school verteld. Bovendien berijden Sonja's broers ieder een motor. Maar men zegt, dat de suizende vaart, waarmede deze jonge mannen Holland's weggennet doorkruisen, symbool is van de vaart waarmede zij 't vaderlijk fortuin onder de menschen brengen; en gesteld dat dit zoo is, dan zou de rijkdom een korte glorie zijn. Want in 't verleden reikt zij niet terug, 't Behoeven geen oude menschen te

zijn, die zich herinneren, dat Ies en Nafti Groenteman graag voor een dubbeltje een boodschap deden en dat Sonja, toen kleine Saartje-met-de-krullebol, in de water- en vuurnering op den hoek het bosje brandhoutjes ging halen, waar moeder eigenhandig 't fornuis mee aanlegde. Maar 't gaat op en neer in de wereld: wie  p is kan  pscheppen. Mogelijk stookt men thans ten huize Groenteman de open haarden wel met ebben- of cederhout.

Wat Sonja Lili aanbiedt is niet gering. Toen zij binnenkwam hebben Minnie en Erna en Sieglinde terstond bemerkt, dat zij een *klein* pakje in de hand had en daaruit de conclusie getrokken, dat het een juweelendoosje zou zijn.

't Is werkelijk een juweelendoosje, dat een tweede gouden steekspeld met pareltjes blijkt te bevatten, mooier — neen, mooier niet, want de speld is zoo kolossaal groot — maar in elk geval duurder dan die welke Lili's tante schonk. Maar Lili, hoewel blij met 't sieraad — daar is zij een kind en een meisje voor — is toch reeds ontwikkeld genoeg om zich 't werkwoord „overtroeven” voor den geest te brengen en te denken, dat dit niet aardig is tegenover haar tante. Want Sonja *wist* van de speld.

Van Koosje neemt Sonja op school nooit eenige notitie. Dat is jammer voor haar, ze kon tenminste wel eens notitie nemen van Koosjes rapporten en die, tot heilzame zelfbeschaming, met de hare vergelijken. Ongelukkig echter gelden kennis en kunde als nietig stof in Sonja's oogen. Dat is goed voor lui die zelf d'r brood verdienen moeten.

Doch nu heeft de trotsche Sara den stekenden blik harer sterke, zwarte oogen over Koosjes jurk laten glijden en dien lang laten rusten op de degelelike laarzen. Ze zegt echter niets; als de meisjes de speld bewonderen antwoordt ze, achteloos, dat zij zelf er pas net zoo een, maar die n g groeter was, heeft verloren.

De thee met bonbons is rondgediend; de meisjes willen spelletjes gaan doen: wat-zeg-je-van-mijn-vrind? of gedachten raden, of nachtwacht. Nee, nachtwacht liever straks, daar moet 't licht voor uit en mevrouw zal eerst de taartjes laten presenteerden.

Koosje heeft haar kopje leeggedronken en behoedzaam neergezet; nu hapt zij behaaglijk in haar taartje. Maar wat is dat? ... Wat gaat Sonja doen?...

Sonja staat bij de presententafel met Minnie en Erna en Sieglinde; ook Lili staat er bij. Sonja heeft h  r lampje bij 't glas gepakt en laat het minachtend tusschen haar beringde vingeren bengelen.

„Hoe kom je an dat merakel, Li? Heb je dat soms van 't zussie van de werkmeid?”

Uit Sonja's mond schijnt te blijken, dat een werkmeid een zeer gering en laagstaand vrouwspersoon

Verjaarsgeschenk

is, niet alleen, maar dat 't zusje van zoo iemand zelfs nóg minderwaardiger moet zijn, ja, ook haar geschenk belachelijk en verachtelijk. En dat wordt nu gezegd van haar flacon, waar ze zoo wijs mee was, dat ze 't zelf wel had willen houden. . . . En ze hoort Lili verontwaardigd zeggen tot Sonja en ook tot Minnie en Erna en Sieglinde:

„Dat staat je gemeen, Saar, echt gemeen hoor, om dat te zeggen, en dan zoo hard, dat ze 't hooren kan. En 't is ook gemeen, dat jullie er om staan te lachen. 't Is juist nog heel mooi, voor Koos haar doen. 't Zijn arme menschen” . . .

Hoe dof en treurig wordt de lichte kamer nu. Koosje eet haar taartje niet op; 't is of men haar, onverhoeds, een harden slag op 't hoofd heeft gegeven. Dát is het; zoo is de werkelijkheid, die ze niet heeft bemerkt. De anderen hebben den gek met haar gestoken. Niemand heeft een donkere jurk, niemand dan zij heeft laarzen aan, allen dragen zijden kousen en avondschoentjes. 't Was zóó maar, omdat 't nu eenmaal zoo hoort, dat Lili haar vriendelijk bedankte en enkel uit goedigheid of meelij, dat mevrouw grootmoeders broche prees, 't is een grootemenschen-broche en zij staat haar eigenwijs. Nooit zie je zoo'n dikken granaten armband. Ze is een saaië, stijve hark, ze steekt af bij al de anderen. Ze wil nooit, nooit meer naar een partijtje gaan als moeder niet, ook voor haar, een licht zijden japonnetje kan koopen en fluweelen schoentjes.

En Saar, die 't weten kan, heeft stellig wel gelijk. Ze gelooft het nu zelf ineens ook. Haar flaconnetje staat daar, vlak in 't front, onnoozel, bespottelijk, had Lili 't maar achteraf gezet. Geen enkel meisje heeft zoo'n min ding gegeven als zij, ook Truus en Beppie niet, die kochten, samen, een Azalea-boompje. En bittere tranen van krenking wellen in haar oogen, de krenking, meest nog, om Lili's goed bedoelde, maar niet zeer handige verdediging. Lili vindt 't lampje zelf net zoo goed kinderachtig en gek, al heeft ze 't niet laten merken. Ze zei niet: „ik vind 't wel mooi”, maar: „'t is nog heel mooi voor Koos haar doen. Want 't zijn arme menschen. . .”

Maar als zij ziet, dat Koosje niet met de anderen praat, maar stil en alleen blijft zitten, begrijpt Lili wat er gebeurd is. Koos heeft het gehoord. Zij komt naar haar toe. Zij zegt, vriendelijk en hartelijk, dat Koos 't zich heelemaal niet aan moet trekken en niet bedroefd meer zijn. Ze vindt het eenvoudig misselijk van Saar. En ze zal 't haar morgen nog eens goed op d'r bootram geven. De een geeft nu dit en de ander wat anders, en Son denkt, dat ze alles mag zeggen, omdat haar speld 't allerduurste is. Ze heeft vanavond weer praats voor tien. Maar Koos moet nu juist net doen of ze er geen erg in heeft. Dan heeft Son er geen eer van. Heusch, ze is

met al haar presenten in haar schik en evengoed met dat van Koosje.

Zoo spreekt Lili, die een lief, goed kind is. En Koosje laat zich troosten, al blijft ze heel den avond voelen, dat er een pijnlijke plek is, in haar hoofd, die ze niet aan moet raken, neen, want dan zou ze gaan huilen. Ze troost ook zichzelf met een gedachte, die in haar fiere, jonge hart is opgekomen, een plan, dat zij bereidt voor morgen. En 't feest is zoo genoeglijk, er worden zulke dolle spelletjes gedaan. Nu mijnheer en mevrouw, die daar nog jong genoeg voor zijn, medespelen, heeft Sonja vanzelf niet zoo'n hoog woord meer. Zij maken volstrekt geen onderscheid tusschen Koosje en de anderen, eer praten ze nog meer tegen haar. In de pret vergeet zij haar jurk en haar laarzen. En als Lili confituren presenteert uit Erna's doos en eau de cologne uit háár lampje, dan zegt Sieglinde, die ook 't minst had meegeespot, dat ze verbazend sterk is.

Maar als Koosje straks thuiskomt op 't bovenhuis, in de zijstraat van de Avenue, dan ziet zij eensklaps met pijnlijke scherpte, hoe kaalversleten de smalle looper is op hun trap, alhoewel die trap slechts belicht wordt door den gloeienden spijker van 't petroleumpitje, dat moeder halverwege op een der treden heeft gezet. En als zij, na aan vader en moeder en Dien, die haar opwachttten veel — maar niet alles — van 't partijtje verteld te hebben, onder de dekens kruipt, dan hoort zij hoe haar ijzeren ledikant armoedig knarst en piept, als het niet deed te voren.

Maar den volgenden morgen — dan gaat zij zich in haar eer herstellen.

Ze staat, twintig minuten te vroeg, bij Lili op den stoep, zonder tasch, want ze had vooruitgewerkt, maar in plaats daarvan, met een dicht karbiesje.

„Mag ik even in de kamer komen?” vraagt ze aan 't dienstmeisje, dat haar opendoet. „nee, niet de huiskamer bedoel ik, in den salon.”

Daar staat ze, in den leegen salon, nuchter en kil in den grauwen morgen. De slappe rozen in de vaas, nu midden in de kamer, zijn paarsch-rood, als ziek, verkleurd. De kruimelige gebakshoteltjes en kleverige limonadeglaasjes zijn, in elkaar, weggezet op 't buffet en op de kristallen schalen zwerft nog, eenzaam, een oudbakken taartje. Naast de sombere doove krater van den haard ligt asch gemorst en 't stof, dat de lichte schoentjes gisteravond hebben opgejaagd, is reeds vaal op de meubelen gezegen.

Niets daarvan bemerkt Koosje. Zij ziet alleen de presententafel weer en daarop: haar zielige flacon. Maar uit de karbies wordt nu een ander geschenk gehaald en geplaatst op de leege plek, waar de vaas stond: een geschenk dat gaat loopen — 't staartje omhoog.

Verjaarsgeschenk

„Lili! Kom 's kijken.”

Daar kuiert het, tusschen de mooie dingen, zelf 't mooist, want 't leeft. Om haar halsje zit een zwart-fluweeltje, een klein, klein belletje hangt onder haar kinnetje en tinkelt daar fijntjes. Is het een wit konijntje? — Neen, 't is een spierwit katje, een dons-pluim, een sneeuwen beeldje. Het opent haar roze muiltje en miauwt, een babygeluid. 't Blijft wandelen op wat voor zoo'n beestje een soort plein moet zijn, met vele hooge gebouwen, 't Loopt om de groote doos postpapier heen, zooals een mensch loopt om een huis. Hoe log lijkt die doos nu en hoe onbeduidend al dat luxe gedoe, de bonte bonbon-verpakking en de flacon Houbigant van Sieglinde, vergeleken bij dat eene kleine warme witte levenwezentje, het lieflijk wonder van Gods schepping, dat een jong diertje is!

„Koos, Koos,” roept Lili, ademloos, „dat is toch niet voor mij! Je eigen poesje.”

„Ja zeker,” zegt Koosje beslist. „'k Heb 't voor je meegebracht. 't Mocht van moeder.”

„Maar Koos,” zegt Lili, stralend, met een kleur als vuur, „o, 'k wil het dol, dólgraag hebben . . . maar 't is te veel, hoe kan je daar afstand van doen, van Minetie! Hoe lief, hoe vreeselijk lief en aardig van je!”

Nu dringen, onweerhoudbaar, de tranen door in Koosjes oogen. En, in afgebroken woorden, doet ze haar eerlijke bekentenis:

„Neen, Lietje, 't is heelemaal niet lief en aardig van mij, ik zal 't je allemaal zeggen. 't Is om gisteravond. Ik was zoo boos en zoo bedroefd. Ik heb 't heel goed gemerkt, van Saar, dat zij den gek met mij stak — omdat ik zoo anders gekleed ga als jullie allemaal. En 'k hoorde wat Saar zei: „hoe kom je an dat merakel, heb je dat van 't zussie van de werkmeid gekregen?” Maar heusch, Li, ik had er geen erg in, ik vond dat fleschje eerst zelf zoo leuk — totdat ik de andere cadeautjes gezien had. Maar ik was nog veel bedroefder om wat jij toen zei: „dat het voor mijn doen nog heel mooi was, omdat wij arme menschen zijn.” Maar 't is zoo erg niet, hoor, dat moet je niet denken, want vader kan gelukkig voor ons koopen wat we nodig hebben. Zie, 'k zou niet eens zoo rijk willen wezen als Sonja, ten minste niet als ik er dan ook zoo verwaand bij werd. Ik kon niet velen, dat ik zoo'n min presentje gegeven had, 't minste van allemaal. Ik dacht: „als ik morgen nou Minetie breng, dan heeft Lili 't mooiste katje van de heele stad — en dat heeft ze dan van mij gekregen.” 't Was niets dan trots van mij. — Maar nu toch niet meer. Nu is het al anders geworden. Dat gevoel heb ik nu niet meer. Ik zou je Minetie toch willen geven, al had je dat van „arme

menschen” niet gezegd — nu ik zie, dat je er zóó blij mee bent. . . .”

En als Lili nog blijft aarzelen om 't oilam te aanvaarden, pleit Koosje met meer materieele redenen: „Gerust, Lili, 'k mag 't weggeven, voor een héél goed huis. Minetie is een rijkeluispoesje, zegt vader. Nu houden wij zelf 't bontje, dat is ook een liefje, al is 't een beetje valsch geteekend.” Maar, in eens bezorgd, dringt zij aan: „Zeg Li, zal je oppassen, dat 't nooit de voordeur uitloopt? Want zoo'n mooi katje, zegt vader, wordt op straat zóó gestolen. Om het vachtje.”

Nu zetten zij 't poesje neer op 't kleurig dik tapijt, daar gaat het weer loopen, onvast nog, als een miniatuur albino-leeuwte over een bloemenveld. En later neemt Lili 't weer op en bedient het van een boordevol schoteltje warme melk — liefst midden op de zitting van zoo'n mooien stoel!

Ze moeten ook nog even aan Lili's moeder vragen of 't blijven mag. Maar dat zal wel.

Nu, en òf. Mevrouw vindt het zelf ook nog al niet een snoesje, zoo zuiver wit als dit is een zeldzaamheid. Graag wil ze 't houden en mijnheer ook. En Koosje moet maar dikwijls nu aan huis komen. Dan kan zij er nog eens mee spelen en ook zien dat 't goed groeit.

Er kan in 't hart des menschen
Een wondre vrede zijn,
't Kan juichend psalmen zingen
Ook onder smart en pijn.

Als ons van eigen rijkdom
En roem niets overblijft,
Dan komt die zaalge armoe
Die ons naar Jezus drijft.

Het meest verbrijzeld harte
Wordt eens door God geheeld;
Wie alles gaf verloren,
Die wordt het rijkst bedeeld.

GEKA.

(Overgenomen uit „De Christelijke Verpleegster” door J. H. Kuiper. Uitg. Bosch, Baarn).